

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี อำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้นำแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้มาศึกษา

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
2. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลและบทบาทในการส่งเสริม

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

1.1 คุณภาพชีวิต (Quality of Life)

เป็นคำที่ใช้กันแพร่หลาย และมีการกล่าวถึงกันอย่างกว้างขวางในแวดวงวิชาการหลายสาขา เพราะเป็นเป้าหมายที่พึงปรารถนาของการพัฒนาสังคม แต่คำว่าคุณภาพชีวิต ยากที่จะให้คำจำกัดความที่เป็นรูปธรรมและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบของการดำรงชีวิตของมนุษย์มีอยู่มากมายอย่างสามารถมองเห็นได้ชัดเจนและวัดได้โดยวัตถุวิสัย เช่น ความเป็นอยู่ทางร่างกาย ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและสุขภาพอนามัย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นแต่บางอย่างไม่อาจมองเห็นด้วยตา และวัดระดับหรือประมาณโดยตรง เช่น ความรู้สึกสบายใจ ความมั่นคงปลอดภัย ความเต็มใจความรู้สึกรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความไว้วางใจ และความร่วมมือร่วมใจ นอกจากนี้ความคาดหวังและมาตรฐานที่เกี่ยวกับความพอดีพอเหมาะในการดำรงชีพของคนเราในแต่ละกลุ่มคนและแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไปด้วย

คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต ดังนี้ คุณภาพชีวิต หมายถึงการดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่ง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ นั่นคือการที่จะกล่าวได้ว่าประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ ก็ต่อเมื่อประชาชนในครอบครัว หรือชุมชนนั้นมีชีวิตความเป็นอยู่บรรลุเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานครบถ้วนทุกประการ ซึ่งเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานที่กำหนดไว้นั้นสามารถแปรเปลี่ยนไปได้ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในขณะนั้น ๆ

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1993 ; อ้างถึงใน จิรพันธ์ เพ็ชรแก้ว, 2544 : 11) ได้ให้คำนิยามว่า คุณภาพชีวิต หมายถึงระดับความเป็นอยู่ในสังคมและระดับความพึงพอใจในความต้องการส่วนหนึ่งของมนุษย์และได้นิยาม โครงการเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตว่าเป็นโครงการที่มีเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคล และในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชน

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานที่ได้กำหนดไว้ในสังคมหนึ่ง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ คุณภาพชีวิตของแต่ละสังคมอาจไม่เหมือนกัน เช่น คุณภาพชีวิตของสังคมไทยอาจจะแตกต่างจากคุณภาพชีวิตของสังคมญี่ปุ่น ดังนั้นในการจะบอกได้ว่าประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีหรือไม่นั้น ต้องมีการกำหนดความจำเป็นพื้นฐานของสังคมให้ชัดเจน (เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ, 2542 : 293) ซึ่งความจำเป็นพื้นฐานหรือ จปฐ. (Basic Minimum Need = BMN) ตามความหมายที่นายแพทย์ไพจิตร ปวะบุตร ให้ความหมายไว้มี 4 ประการ คือ

1. ความจำเป็นพื้นฐาน หมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคนในสังคม
2. ความจำเป็นพื้นฐาน หมายถึง สิ่งจำเป็นแก่การครองชีพพื้นฐานของบุคคลหรือเป็นความต้องการขั้นต่ำของชุมชน เพื่อที่จะใช้เป็นเกณฑ์ตรวจสอบได้ว่าในชุมชนหนึ่ง ๆ นั้น ยังขาดแคลนในเรื่องใดบ้างและขาดแคลนแค่ไหน
3. ความจำเป็นพื้นฐาน หมายถึง ความต้องการขั้นต่ำที่ชาวบ้านทุกคนหรือชุมชนควรจะเป็นเพื่อให้มีชีวิตอย่างปกติสุขพอสมควรในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ
4. ความจำเป็นพื้นฐาน หมายถึง ความต้องการต่ำสุดที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์ดีขึ้นมาได้และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขพอสมควร (ไพจิตร ปวะบุตร, 2537 : 34 ; อ้างถึงใน เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ, 2542 : 294)

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2538 : 1 ; อ้างถึงใน ศรีนยา สุริยะฉาย, 2552 : 27) ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานที่ได้กำหนดไว้ในสังคมหนึ่งๆ ในช่วงเวลาหนึ่งๆ การที่จะกล่าวได้ว่าประชาชนมีคุณภาพที่ดีได้ก็ต่อเมื่อประชาชนในครอบครัวหรือชุมชนนั้นมีชีวิตความเป็นอยู่ บรรลุเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานที่กำหนดไว้ นั้นสามารถแปรเปลี่ยนไปได้ตามสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในขณะนั้น

สรุป จากคำนิยามที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวแล้วนั้น ผู้ศึกษา จึงสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานที่ได้กำหนดไว้ในสังคมหนึ่ง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ที่เกิดความสุข ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

1.2 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

Lennart and Anderson (1975 ; อ้างถึงใน คุณหญิง อายวัฒน์ และอภิศักดิ์ ไพฑำ, 2546 : 48) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตของมนุษย์ว่าดูได้จากองค์ประกอบ 9 ประการ คือ

1. สุขภาพอนามัย
2. อาหาร
3. การศึกษา
4. การประกอบอาชีพ
5. ที่อยู่อาศัย
- 6.สวัสดิการทางสังคม
7. เครื่องนุ่งห่ม
8. นันทนาการ
9. สิทธิมนุษยชน

องค์ประกอบคุณภาพชีวิตที่ดีหรือการมีลักษณะของชีวิตที่ดีมีความสุข มีความสมบูรณ์และมีความพึงพอใจในการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างแท้จริงนั้น จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ดังนี้

1. ความสมบูรณ์ด้านร่างกายและสติปัญญา หมายถึง การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น จะต้องมีความเป็นปกติของร่างกายสติปัญญาเป็นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ การมีอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายสมบูรณ์ครบถ้วน มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง มีพลังกำลังที่

สามารถกิจการงานได้ดีเช่นเดียวกับคนอื่น มีระดับการพัฒนาของสติปัญญาเป็นปกติสามารถศึกษาเล่าเรียน คิดได้ตรงหาเหตุผลต่าง ๆ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

2. ความสมบูรณ์ด้านจิตใจและอารมณ์ หมายถึง การเป็นผู้มีจิตใจที่ดี มีอารมณ์แจ่มใสมั่นคง ไม่แปรปรวนหงุดหงิดโมโหง่าย จิตใจมีคุณธรรม ไม่อิจฉาริษยา หรือเคียดแค้นพยาบาทผู้อื่น เป็นผู้มองโลกแง่ดี มีความโอบอ้อมอารี พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือเดือดร้อนเสมอ การมีพื้นฐานด้านจิตใจและอารมณ์ที่ดี จะช่วยให้บุคคลเกิดความสุขและความสงบในการดำรงชีวิต

3. ความสมบูรณ์ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเป็นคนที่ได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป อันเนื่องมาจากการมีมนุษยสัมพันธ์อันดี มีความสามารถในการปรับตัวยอมรับความสามารถและความสำคัญของผู้อื่น ตลอดจนสิ่งที่อยู่รอบตัว ดังนั้น จึงเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของบุคคลและสิ่งแวดล้อม และคิดที่จะปรับปรุงพัฒนาให้สิ่งแวดล้อมเหล่านั้นบ้างก็เป็นเพียงส่วนน้อยที่สุด การมีความสมบูรณ์ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่เหมาะสมกลมกลืนเข้ากันได้กับสังคมและสิ่งแวดล้อมของตน

4. ความสมบูรณ์ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ หมายถึง ความสามารถที่จะจัดหาสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างดีตามฐานะของตนเอง ตลอดจนสภาพของสังคม เศรษฐกิจ และยุคสมัย ปัจจัยจำเป็นเหล่านี้ ได้แก่ ปัจจัย 4 ซึ่งมีอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค สิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ การศึกษา การพักผ่อน ซึ่งบุคคลจำเป็นต้องจัดหาหรือจัดให้มี ความจำเป็นในสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมของตนเอง การมีปัจจัยจำเป็นในการดำรงชีวิตที่พอเพียง ย่อมช่วยให้บุคคลมีความสะดวกสบาย ไม่ลำบากขัดสน และยอมนำมาซึ่งความสุขและความพึงพอใจในชีวิต (นิสารัตน์ ศิลปะเดช, 2540 : 85)

พินิจฐา พานิชาชีวะกุล (2537 : 17-18 ; อ้างถึงใน ศรีนยา สุริยะฉาย, 2552 : 31 ได้จัดแบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ด้านความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน หมายถึง ความสามารถทางกายภาพและความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน รวมทั้งความพอใจในความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

2. ด้านสุขภาพกาย หมายถึง การมีสุขภาพสมบูรณ์ปราศจากการรบกวนจากอาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในรอบหนึ่งเดือน โรคเรื้อรังหรือความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นและความพอใจในสุขภาพกาย

3. ด้านสุขภาพจิต หมายถึง การมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ปราศจากการรบกวนจากสภาพจิตเสื่อมและภาวะซึมเศร้า ได้แก่ ความรู้สึกกังวล ความรู้สึกเหงา

4. ด้านสภาพสังคม หมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม ได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนบ้าน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนและความพอใจในสภาพสังคม

5. ด้านสภาพเศรษฐกิจ หมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ สภาพการเงินในรอบหนึ่งเดือน สภาพการเงินในรอบปี ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การออมทรัพย์รวมถึงความพอใจในสภาพเศรษฐกิจ

6. ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง การมีที่อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งหมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้าน ความปลอดภัยในบ้านและในหมู่บ้าน การรับรู้ข่าวสาร การบริการสวัสดิการในชุมชนหมายถึง ความรวมถึงความพอใจในสภาพแวดล้อม

สรุป องค์ประกอบคุณภาพชีวิตตามที่นักวิชาการได้กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบคุณภาพชีวิต หมายถึง การที่ชีวิตสามารถดำเนิน ไปอย่างมีความสุข โดยประกอบไปด้วยความสุขทางร่างกาย อารมณ์ ความคิด จิตใจ มีสภาพแวดล้อมที่ดีและการยอมรับจากคนในสังคม

1.3 ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต

UNESCO (1980 : 1 ; อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ทองคำชื่นวิวัฒน์และปัญญา ชีระวิทย์ เลิศ, 2549 : 17) กำหนดองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 7 ด้าน ได้แก่ อาหาร สุขภาพ การศึกษา สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐาน การมีงานทำและค่านิยม และศาสนา จริยธรรม กฎหมาย และปัจจัยด้านจิตวิทยา

ESCAP (1990 : 9-12 ; อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ทองคำชื่นวิวัฒน์และปัญญา ชีระวิทย์ เลิศ, 2549 : 17-18) กำหนดตัวเกณฑ์การวัดคุณภาพชีวิตไว้ 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ การใช้จ่ายและการออม และความยากจน
2. ด้านสุขภาพ ได้แก่ อายุขัยเฉลี่ย การเป็นโรค ภัยพิบัติหรือความหายนะ
3. ด้านชีวิตการทำงาน ได้แก่ การว่างงาน อุบัติเหตุจากการทำงาน ความขัดแย้งทางอุตสาหกรรม สภาพการทำงาน
4. ด้านชีวิตครอบครัว ได้แก่ เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ ความแตกแยกในครอบครัว
5. ด้านการใช้สติปัญญา ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ การศึกษานอกโรงเรียน การเรียนรู้ตลอดชีวิตเชิงวัฒนธรรม ชีวิตด้านการใช้เหตุผล

6. ด้านชีวิตชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความอุ่นใจในชุมชน อัตราอาชญากรรม

7. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย โครงสร้างพื้นฐานในการคมนาคม การติดต่อสื่อสาร และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

1.4 ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดขั้นพัฒนาในการดำเนินงานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2549 : 33-36) ได้กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน และตัวชี้วัดขั้นพัฒนาของมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ดังนี้

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดบริการหรือสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่มีการพัฒนาและยกระดับการให้บริการ หรือ ก้าวหน้ามากกว่ามาตรฐานตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน

1. ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ได้แก่ จัดให้มีบริการให้คำแนะนำปรึกษา หรือให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บให้แก่ผู้สูงอายุ การตรวจสุขภาพประจำปีให้แก่ผู้สูงอายุ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2. ด้านรายได้ ได้แก่ จัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุ จัดให้มีการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน

3. ด้านที่พักอาศัย ได้แก่ จัดหาหรือประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้บริการเครื่องนุ่งห่มและที่พักอาศัยแก่ผู้สูงอายุที่พึ่งตนเองไม่ได้ตามความจำเป็น จัดให้มีบริการตรวจที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดให้มีการตรวจอุปการะผู้สูงอายุ

4. ด้านนันทนาการ ได้แก่ จัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในวันสำคัญ จัดให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุในรูปของกลุ่มผู้สูงอายุในรูปของกลุ่ม ชมรมผู้สูงอายุ จัดให้มีศูนย์บริการผู้สูงอายุในชุมชน จัดให้มีการบริการทัศนศึกษาตามความสนใจ

5. ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ได้แก่ จัดให้มีศูนย์บริการทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ(ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี จัดให้มีการบริการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จัดให้มีการส่งเสริม

สมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแล โดยการให้ความรู้แก่ผู้ดูแล จัดให้มีการรณรงค์ให้คนในครอบครัว และชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ

6. ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ได้แก่ การจัดบริการเยี่ยมบ้าน จัดให้มีการบริการของอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุในเขตพื้นที่

สรุป จากการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แสดงให้เห็นลักษณะที่คล้ายกัน คือ จะวัดจากความพอใจในแต่ละด้าน เช่น ด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ ที่อยู่ อาศัย ด้านสังคม ส่วนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามมาตราฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุจะพูดถึงตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดขั้นพัฒนา ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตรวมถึงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งที่จะศึกษาการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงนำแนวคิดของ เอสเคป (ESCAP, 1990 : 9-12 ; อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ทองคำชื่นวิวัฒน์และปัญญา ชีระวิทย์เลิศ, 2549 : 17-18) และยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำชีและมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ มาปรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ใน 4 ด้าน โดยสรุป ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การจัดบริการและการสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุในด้านรายได้ ค่าครองชีพ การส่งเสริมการออม การส่งเสริมด้านอาชีพเสริม ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน

2. ด้านสุขภาพ หมายถึง การจัดบริการให้ความรู้การเอาใจใส่ดูแลทางด้านสุขภาพ การส่งเสริมให้รู้จักการป้องกัน รักษาโรค การส่งเสริมทางด้านโภชนาการ จัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปี ส่งเสริมให้มีการออกกำลังกาย การจัดบริการเยี่ยมบ้าน จัดให้มีการบริการของอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ

3. ด้านสังคม หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมยามว่าง จัดให้มีการรณรงค์ให้คนในครอบครัว และชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ มีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมให้มีความสำคัญกับผู้สูงอายุ เช่น การจัดงานวันผู้สูงอายุ การส่งเสริมการถ่ายทอดทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการส่งเสริมทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม การส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชุมชน

4. ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง การส่งเสริมการดูแลในเรื่องที่อยู่อาศัย เช่น ซ่อม/สร้างบ้านผู้ยากไร้ มีการพัฒนาทางด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ที่สำคัญในชุมชนเช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำอุปโภค มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง และมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้น่าอยู่เสมอ รณรงค์การกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

2.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

Biren (1981 : 68 ; อ้างถึงในพิบูลทอง อันแปลง, 2552 : 15) ได้กล่าวการกำหนดว่าใครเป็นผู้ชรา นั้นควรพิจารณา 3 ด้าน คือ ด้านชีวภาพ จิตและสังคม สำหรับด้านชีวภาพจะคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกายและความสามารถในการใช้ศักยภาพของร่างกายเป็นเกณฑ์ ทางด้านจิตนั้นจะพิจารณาความสามารถในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ความสอดคล้องในการรับรู้ การจดจำการรับความรู้ใหม่ ๆ การใช้เหตุผล การมองภาพพจน์ตนเองและแรงกระตุ้นในตน ส่วนด้านสังคมก็จะดูบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นสำคัญ ดังนั้น ถ้ายึดตามหลักของเบอร์เรน เกณฑ์ตัดสินว่าผู้ใดคือผู้ชรา ก็คือ เน้นการทำหน้าที่และการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลเอง ซึ่งถ้าใครยังกระฉับกระเฉงทำหน้าที่ได้ดีปรับตัวได้ดีก็ถือว่ายังไม่แก่

ความหมายของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ให้ความหมายของผู้สูงอายุไว้ว่าผู้สูงอายุ หมายความว่า “บุคคลซึ่งมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย”

ผู้สูงอายุ หมายถึง มนุษย์ที่มีอายุอยู่ในช่วงปลายของชีวิต ซึ่งนิยามของผู้สูงอายุอาจแตกต่างกันไป เมื่อพิจารณาจากแง่มุมต่าง ๆ อาทิ ทางชีววิทยา ประชากรศาสตร์ การจ้างงาน และทางสังคมวิทยา ในทางสถิติมักถือว่า ผู้สูงอายุคือบุคคลที่มีอายุ 60 – 65 ปีขึ้นไป ซึ่งสำหรับประเทศไทยแล้วกำหนดไว้ว่า ผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

ประเทศไทยกำหนดไว้ว่าผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 60 – 69 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุปานกลางเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 70 – 79 ปี และผู้สูงอายุที่มีอายุมากเป็นผู้ที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป (นภาพร ชโยวรรณ และจอห์น โนเดล, 2542 : 13 อ้างถึงใน กัลยาณี ทองสว่าง, 2546 : 9)

นักวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาผู้สูงอายุ (Gerontologists) ได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาความเป็นผู้สูงอายุไว้ 4 ลักษณะ คือ

1. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากอายุจริงที่ปรากฏ (Chronological Aging) เป็นอายุขัยของมนุษย์โดยตั้งแต่เกิด โดยไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพ ความสามารถ หรือความรู้ทางสติปัญญา บทบาททางสังคม

2. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย (Biological Aging) เช่น ผมขาว ผิวหนังเหี่ยวย่น สายตาวาว ศีรษะล้าน ซึ่งเปลี่ยนแปลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น

3. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ (Psychological Aging) รวมถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านสติปัญญา เช่น ระบบความจำเปลี่ยนแปลง ตลอดจนบุคลิกภาพต่าง ๆ ที่แสดงออก

4. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะบทบาททางสังคม (Social Aging) รวมถึงครอบครัวและเพื่อนฝูงในประเทศไทยกำหนดให้อายุ 60 ปี เป็นปีปลดเกษียณของข้าราชการและเป็นผู้สูงอายุ (กัลยาณี ทองสว่าง, 2546 : 9)

จากความหมายของผู้สูงอายุที่กล่าวมาทั้งหมด พอสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ที่องค์การระหว่างประเทศประชุมตกลงกันและกำหนดเป็นมาตรฐานสากล ดังนั้นในการศึกษารุ่นนี้ จึงทำการศึกษาผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

2.2 มาตรฐานการบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุ

โกวิทย์ พวงงาม (2549 : 22-23) ได้กล่าวถึงมาตรฐานการบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุ จากแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.254-2564) ของคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้กำหนดให้แผนฉบับนี้เป็นแผนยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุ ที่มีคุณภาพเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในระยะยาว คือ มาตรการหลักประกันด้านรายได้สำหรับผู้สูงอายุ โดยการขยายหลักประกันยามชราภาพให้ครอบคลุมทั่วไป การส่งเสริมการออมตั้งแต่วัยต้น และการลดหย่อนภาษีเพื่อส่งเสริมการออมเพื่อชราภาพ

2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ซึ่งมีมาตรการที่สำคัญในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ การส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุและการส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในการร่วมกิจกรรมในสังคมและท้องถิ่น

3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การสร้างหลักประกันที่แสดงถึงการพัฒนาเพื่อการคุ้มครองผู้สูงอายุในระยะยาว โดยการจัดสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน และไม่มีแหล่งพึ่งพิง ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนในชุมชนที่มี

วัตถุประสงค์ครอบคลุมต่อ ผู้สูงอายุ การพัฒนาและส่งเสริมระบบหลักประกันสุขภาพเพื่อ
ผู้สูงอายุทุกคน

จะเห็นได้จากแผนผู้สูงอายุของคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน
ผู้สูงอายุแห่งชาติได้มีการจัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ทำให้มีผู้ให้
ความสนใจและได้มีการจัดทำมาตรฐานการจัดบริการเพื่อสงเคราะห์ผู้สูงอายุ จากฐานคิด
กรอบแนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคมและการบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุและข้อกำหนด
ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อ
สรุปเป็นพื้นฐานแนวทางการจัดมาตรฐานการจัดบริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ โดยได้แบ่ง
ประเภทมาตรฐานด้านต่าง ๆ ไว้ 6 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล จะเห็นได้ว่าเป็นส่วนที่
สำคัญอันดับแรกในการดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการผู้สูงอายุ โดยการจัดตั้งศูนย์บริการ
สาธารณสุข การบริการตรวจสุขภาพที่บ้าน บริการให้ความรู้ แนะนำ การดูแลสุขภาพที่ถูก
วิธีให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุ การให้บริการตรวจสุขภาพประจำปี การให้บริการแนะนำเกี่ยวกับ
สุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บรายบุคคล การออกบัตรประจำตัวในการรักษาพยาบาลฟรี
2. มาตรฐานด้านรายได้ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่
และภารกิจที่ต้องปฏิบัติ ได้แก่ การจัดสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่มีที่
พึ่งพิง ที่เพียงพอ การส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน การช่วยเหลือค่า
ครองชีพประจำวัน การจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ ให้ทุนประกอบอาชีพที่เหมาะสม
3. มาตรฐานด้านที่พัก เป็นบริการที่พักออาศัยที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่มี
ปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายและอารมณ์ ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางการเงิน โดย
จัดบริการอาหาร เสื้อผ้าสุขภาพอนามัย การนันทนาการ งานศาสนา และการบริการ
ฌาปนกิจศพสำหรับผู้สูงอายุที่ไร้ญาติ
4. มาตรฐานด้านนันทนาการ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรม
ในวันสำคัญ การจัดทัศนศึกษา การออกกำลังกาย เพื่อเป็นการให้บริการแก่ผู้สูงอายุให้เกิด
ความรื่นเริง
5. มาตรฐานด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบคลุม ผู้ดูแลการคุ้มครอง
เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่
ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น

6. มาตรฐานด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน คือการจัดตั้ง และพัฒนาบริการทางด้านสังคมในชุมชนที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด โดยเน้นการ ให้บริการถึงบ้านและมีการประสานระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม

สรุป “มาตรฐานการให้บริการผู้สูงอายุ” เป็นแนวคิดที่จะดูแลครอบคลุมในทุก ๆ ด้านในการดำรงชีวิต ทำให้เกิดการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงอายุ โดยอาศัยพื้นฐาน การให้ความสำคัญ การมีส่วนร่วม ของผู้สูงอายุกับชุมชนและท้องถิ่น การสร้างการมีส่วนร่วม จากการทำงาน การวางนโยบายและการวางแผนสงเคราะห์ การศึกษาข้อมูล การเตรียม กลไกการทำงานของผู้สูงอายุระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับส่วนราชการหรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับคนในชุมชน เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติ และทำให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายตามนโยบาย และแผนงานที่ กำหนดไว้

3. แนวคิดองค์การบริหารส่วนตำบล

3.1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน มีลักษณะโครงสร้างที่มีทั้งฝ่าย นิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 พ.ศ.2552) ทำให้โครงสร้างของสภา องค์การบริหารส่วนตำบล และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

3.1.1 โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 2 คน มาจากการเลือกตั้ง

3.1.2 โครงสร้างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนที่มีสิทธิ์ เลือกตั้งในพื้นที่ รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน และเลขานุการนายกององค์การ บริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบล ยังได้แบ่งหน่วยการบริหารและภารกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบ โดยจัดแบ่งส่วนราชการองค์การบริหารส่วนตำบล ออกเป็น สำนัก ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการคลัง ส่วนโยธา ส่วนการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ส่วนสวัสดิการสังคม ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และส่วนส่งเสริมการเกษตร

3.2 สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 45 สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ในกรณีในเขตองค์ใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้มีสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีสองหมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละสามคน โดยอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา 46 สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ให้มีความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

มาตรา 48 สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในตำแหน่งตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 57 เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

3.3 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 58 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา 58/2 ให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งและมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้งแต่ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา 58/3 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค้การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค้การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกินสองคน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค้การองค้การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

มาตรา 59 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดกับกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค้การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาขององค้การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ
 2. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค้การบริหารส่วนตำบล
 3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนตำบล
 4. วางระเบียบเพื่อให้งานขององค้การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 5. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค้การบริหารส่วนตำบล
 6. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่น
- มาตรา 60 ให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค้การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค้การบริหารส่วนตำบล

3.4 พนักงานส่วนตำบล

โกวิท พวงงาม (2548 : 251) ได้กล่าวว่า พนักงานส่วนตำบล ก็คือบุคลากรหลักที่ทำงานให้องค้การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นข้าราชการประจำขององค้การบริหารส่วนตำบลจัดเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น คล้ายพนักงานเทศบาล นอกจากนั้นจะเป็นพนักงานจ้างขององค้การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีทั้งพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของระเบียบกระทรวงมหาดไทยในการมีพนักงานจ้าง

นอกจากนั้นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการขององค้การบริหารส่วนตำบล อาจขอให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ

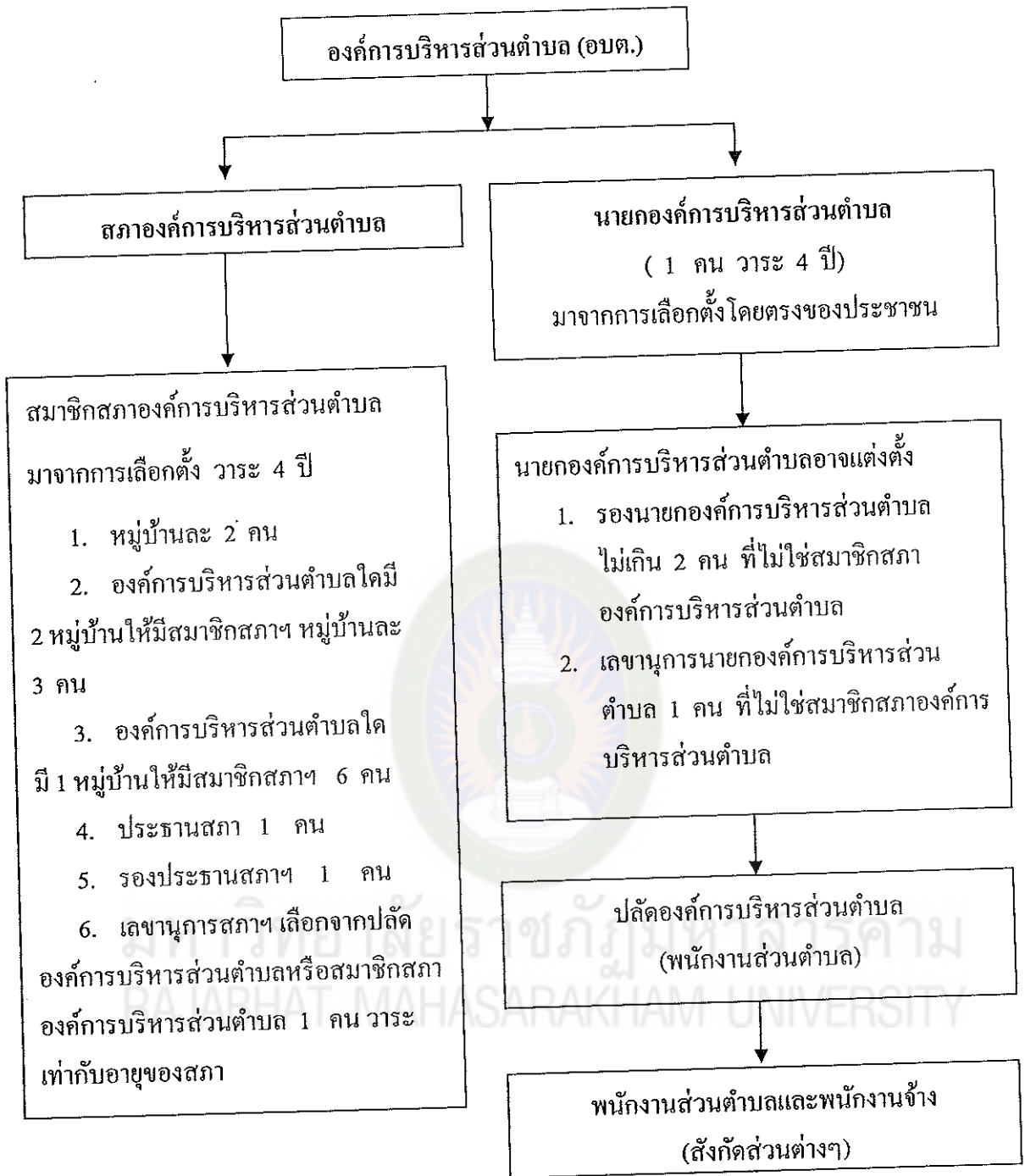
หรือหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการของ
องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ให้ผู้ว่า
ราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น

3.5 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการบริหารส่วนตำบล

การแบ่งส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบล ขึ้นอยู่กับการลำดับชั้นของ
องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดขึ้นเพื่อ
ความเหมาะสมกับภารกิจ โดยได้แบ่งส่วนการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อย
ออกเป็น 3 ส่วนคือ (โกวิทย์ พวงงาม, 2548 : 251)

1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะต้องมีตำแหน่งปลัดองค์การ
บริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ส่วนการคลัง ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนการคลัง หรือเจ้าหน้าที่การเงิน
และบัญชี
3. ส่วนโยธา ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนโยธา หรือนายช่างโยธา

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร
ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 (ดังปรากฏตามแผนภาพที่ 2)

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : โกวิต์ พวงงาม. 2548 : 234

3.6 หน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

อบต. มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. 2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542)

- 3.6.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 3.6.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัด ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
- 3.6.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 3.6.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 3.6.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 3.6.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 3.6.7 คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.6.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- 3.6.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือ บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

3.7 หน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำได้

- 3.7.1 ให้มีหน้าที่เพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 3.7.2 ให้มีและการบำรุงไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3.7.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 3.7.4 ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 3.7.5 ให้มีและการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 3.7.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 3.7.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 3.7.8 การคุ้มครองดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- 3.7.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.7.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 3.7.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.8 ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภายหลังจากที่ได้มีการตรากฎหมาย พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะส่งผลให้การจัดการกิจการหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลง ในการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายและการสืบสนในเรื่องอำนาจการจัดการบริการสาธารณะต่าง ๆ จึงได้มีการจัดระบบบริหารการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการให้บริการสาธารณะ ทำให้การบริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน จึงมีการถ่ายโอนภารกิจจากรัฐสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

1. หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างอำนาจหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ได้กำหนดภารกิจที่เป็นประโยชน์ของส่วนรวมของประเทศ ได้แก่ งานด้านความมั่นคง การต่างประเทศ การพิพาทคดี ตลอดจนงานด้านการเงินการคลังของประเทศ รัฐบาลส่วนกลางยังดำเนินต่อไป ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ โดยตรงเกี่ยวกับงานด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต การจัดการบริการสาธารณะเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะงานด้าน โครงสร้างพื้นฐาน หรืออาจเรียกว่าหลักความรับผิดชอบคือหลักการ จัดบริการหรือให้บริการสาธารณะแก่คนในท้องถิ่น
2. หลักความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดภารกิจที่เน้นและคำนึงถึงความสามารถ ความพร้อมในการดำเนินการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการจัดและให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในชุมชนนั้นได้
3. หลักเรื่องการจัด โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะคำนึงถึงโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการรองรับภารกิจถ่ายโอนและมอบอำนาจในการดำเนินงาน โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนเพื่อป้องกันปัญหาการค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ฉะนั้น หลักความสามารถจึงเป็นเรื่องของการสร้างความพร้อม การเตรียมความพร้อม และการจัด โครงสร้างเพื่อการรองรับ
4. หลักของการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดบริการ คือการให้ความสำคัญของการประหยัด คือ ต้องจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างท้องถิ่น กิจกรรมบางประเภท หรือ

งานประเภทที่มีภาพถ่ายโอนหรือส่งมอบให้แก่ท้องถิ่น ต้องดำเนินการหายุทธศาสตร์ในการทำงานร่วมกันให้เกิดการลงทุนน้อยที่สุดหรือถูกลง

5. การสร้างหลักประกันในการจัดบริการสาธารณะ กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการจัดบริการสาธารณะให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงกว่า หรือไม่น้อยกว่าการให้บริการของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่เคยดำเนินการ

3.9 ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรบริหารส่วนตำบลลำชี

โดยรัฐบาลได้กำหนดแนวทางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ 6 ด้าน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ได้อย่างครบถ้วนและให้สอดคล้องต่อกฎหมายที่รัฐได้กำหนด ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข โภชนา แหล่งน้ำ ระบบประปา สาธารณูปการ การผังเมือง การควบคุมอาคาร
2. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต การส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา การจัดระบบการศึกษา การจัดการศึกษานอกระบบ การสาธารณสุข การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและที่อยู่อาศัย
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชนและสังคม การรักษาความสงบเรียบร้อยในชีวิตและทรัพย์สิน ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย
4. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว
5. ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำรุง รักษาการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ที่ดิน
6. ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น การดูแล โบราณสถาน โบราณวัตถุ

สรุป “ภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำให้สะท้อนถึงปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบเพื่อนำมากำหนดแนวนโยบายในการปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

โดยสรุป ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งที่จะศึกษา การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลลำชี เพื่อเป็นข้อเสนอเทศในการปรับปรุงการ

ดำเนินงานด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุต่อไป

3.10 บทบาทอำนาจหน้าที่ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสงเคราะห์ผู้สูงอายุเป็นภารกิจหน้าที่หนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประชาชน ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติสภาพัฒนและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กล่าวคือ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (10) กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เด็ก สตรี คนชรา โดยมีแนวคิดพื้นฐาน ดังนี้

แนวคิดพื้นฐาน

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การคิดและวางแผน การส่งเสริม และการพัฒนาผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

1. การเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และประชาคม กลุ่มองค์กรชุมชน ต้องมีค่านิยมที่เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุว่ามีความสำคัญต่อสังคมและท้องถิ่น

2. เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตระหนักว่า การจัดสวัสดิการเพื่อการสงเคราะห์และการพัฒนาผู้สูงอายุ ถือเป็นภารกิจและอำนาจหน้าที่สำคัญที่จะต้องให้บริการและจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

3. สร้างค่านิยมการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ ถือเป็นการณ์มีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติ เพื่อให้การสงเคราะห์และพัฒนาผู้สูงอายุเป็นไปอย่างยั่งยืน

หลักการงาน แนวทางการวางนโยบายและวางแผนสงเคราะห์ผู้สูงอายุ

1. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยบรรจุในเชิงความคิดเพื่อให้ทุกภาคส่วนในชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ และก่อให้เกิดค่านิยมการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ ซึ่งเห็นว่าผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่สำคัญ ที่จะเป็นเสาหลักแห่งภูมิปัญญาให้กับท้องถิ่น และควรจะได้จัดเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิด วางนโยบายและแผนงาน เพื่อจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

2. ยึดหลักการประสานงานกับส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเป็นพี่เลี้ยง และเพื่อเป็นที่ปรึกษา แนะนำ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และแนวทางการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้สูงอายุรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

3. ยึดหลักการเตรียมกลไกการทำงานด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมที่จะรับผิดชอบงานบริการ และการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ และอาสาสมัคร ตลอดจนการจัดให้มีคณะกรรมการด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ดังนั้นจึงต้องจัดการวางแผนเตรียมการในเรื่อง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ เครื่องมือ และความรู้ความเข้าใจแนวทางการพัฒนา

สรุป คือ กฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุ โดยอำนาจหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวกับการสงเคราะห์การพัฒนา รวมทั้งการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

แนวทางการจัดมาตรฐานการจัดบริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ

1. มาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล

- 1.1 จัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ
- 1.2 บริการตรวจสุขภาพที่บ้าน
- 1.3 บริการให้ความรู้ แนะนำ การดูแลสุขภาพที่ถูกต้องให้กับผู้ที่ดูแลผู้สูงอายุ เช่นการจัดฝึกอบรมให้ผู้ที่ต้องดูแลผู้สูงอายุในครัวเรือน
- 1.4 บริการตรวจสุขภาพประจำปี
- 1.5 บริการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บเป็นรายบุคคล
- 1.6 ออกบัตรประจำตัวให้กับผู้สูงอายุเพื่อรักษาฟรีในโรงพยาบาล
- 1.7 การบริการทางการแพทย์และการบริการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ
- 1.8 บริการช่วยเหลือคำปรึกษาพยาบาล
- 1.9 การประกันสุขภาพ
- 1.10 บริการด้านกายภาพบำบัด

2. มาตรฐานด้านรายได้

เพียงพอ

2.1 จัดสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน และไม่มีแหล่งพึ่งพิงที่

2.2 จัดสวัสดิการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน

2.3 การช่วยเหลือค่าครองชีพประจำวัน

2.4 การจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ

2.5 การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

2.6 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

2.7 ให้ส่วนลดในรายการต่างๆ เช่น ค่าชื้อยา ค่ารถโดยสาร

2.8 ให้ทุนประกอบอาชีพที่เหมาะสม

3. มาตรฐานด้านที่พักอาศัย

3.1 บ้านพักคนชรา เป็นบริการที่พักรักษาที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายและอารมณ์ ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางการเงิน

3.2 สถานพยาบาล เป็นบริการที่พักรักษาสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องรักษาพยาบาลเป็นประจำและต่อเนื่อง

3.3 การจัดที่พักรักษาและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

4. มาตรฐานด้านนันทนาการ

4.1 การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์กลางข่าวสาร แหล่งพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ รวมทั้งเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นศูนย์กลางในวันสำคัญทางศาสนา จัดทัศนศึกษาด้านศาสนา ด้านศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ

4.2 ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เพื่อให้การบริการแก่ผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว เป็นสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา เป็นต้น

4.3 บริการนันทนาการ งานรื่นเริงในวันนักขัตฤกษ์

4.4 การจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน กลุ่มเครือข่าย

4.5 การทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอก

สถานที่

5. มาตรฐานด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง

5.1 โอกาสในการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคม

5.2 การอำนวยความสะดวกและปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น

5.3 การประสานขอรับการสงเคราะห์ศพตามประเพณี

5.4 จัดตั้งบริการทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยมีลักษณะการให้บริการ ดังนี้

5.4.1 การบริการภายในศูนย์ ได้แก่ บริการด้านสุขภาพอนามัย

กายภาพบำบัด สังคมสงเคราะห์ กิจกรรมเสริมรายได้ กิจกรรมเสริมความรู้ นันทนาการ และกิจกรรมด้านศาสนา เป็นต้น

5.4.2 บริการหน่วยเคลื่อนที่ เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน โดยการออกหน่วยเคลื่อนที่เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำปรึกษาแก้ไขปัญหา บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการด้านข้อมูลข่าวสาร

5.4.3 บริการบ้านพักฉุกเฉิน เป็นบริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าโดยการรับเข้าบ้านพักฉุกเฉินเป็นการชั่วคราว

5.5 บริการด้านศาสนกิจ และบริการฌาปนกิจให้คนชราที่ไม่มีญาติ

5.6 จัดฌาปนกิจสงเคราะห์

5.7 รณรงค์ให้คนในครอบครัว และชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ

5.8 ส่งเสริมค่านิยมในการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ

5.9 ส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดย

การให้ความรู้และข้อมูลแก่ผู้ดูแลผู้สูงอายุเกี่ยวกับบริการต่างๆที่เป็นประโยชน์

6. มาตรฐานด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

จัดตั้งและพัฒนาบริการทางด้านสังคมในชุมชนที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด โดยเน้นการให้บริการถึงบ้าน และมีการสอดคล้องประสานกันระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม โดยครอบคลุมบริการ ดังต่อไปนี้

6.1 ศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ

6.2 ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน

6.3 บริการเยี่ยมบ้าน

6.4 ระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

6.5 บริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล

6.6 จัดตั้งระบบเฝ้าระวังเกื้อกูลและดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน

6.7 จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

6.8 ให้ความรู้ความสามารถให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและอาสาสมัครผู้ดูแล

6.9 สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน

6.10 บริการแม่บ้าน โดยการจัดส่งแม่บ้านไปช่วยเหลือผู้สูงอายุในการทำงานบ้านต่างๆ เช่น การจ่ายของ ทำความสะอาดบ้าน ประกอบอาหาร และการช่วยเหลืออื่นๆที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุสบายขึ้น

สรุป บทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ใน 6 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ประกอบกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มาใช้เป็นกรอบในการพัฒนางานด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น

4. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลลำชี

4.1 ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลลำชี เป็นเขตการปกครองของอำเภอมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ห่างจากกิ่งอำเภอมืองชัย 10 กิโลเมตร อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ประมาณ 44 กิโลเมตร

ทิศเหนือ จรดองค์การบริหารส่วนตำบลมืองชัยพัฒนา อำเภอมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ากลาง อำเภอมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศใต้ จรด องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง

จังหวัดมหาสารคาม องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศตะวันออก จรดองค์การบริหารส่วนตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันตก จรดองค์การบริหารส่วนตำบลมืองชัยพัฒนา อำเภอมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ องค์การบริหารส่วนตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

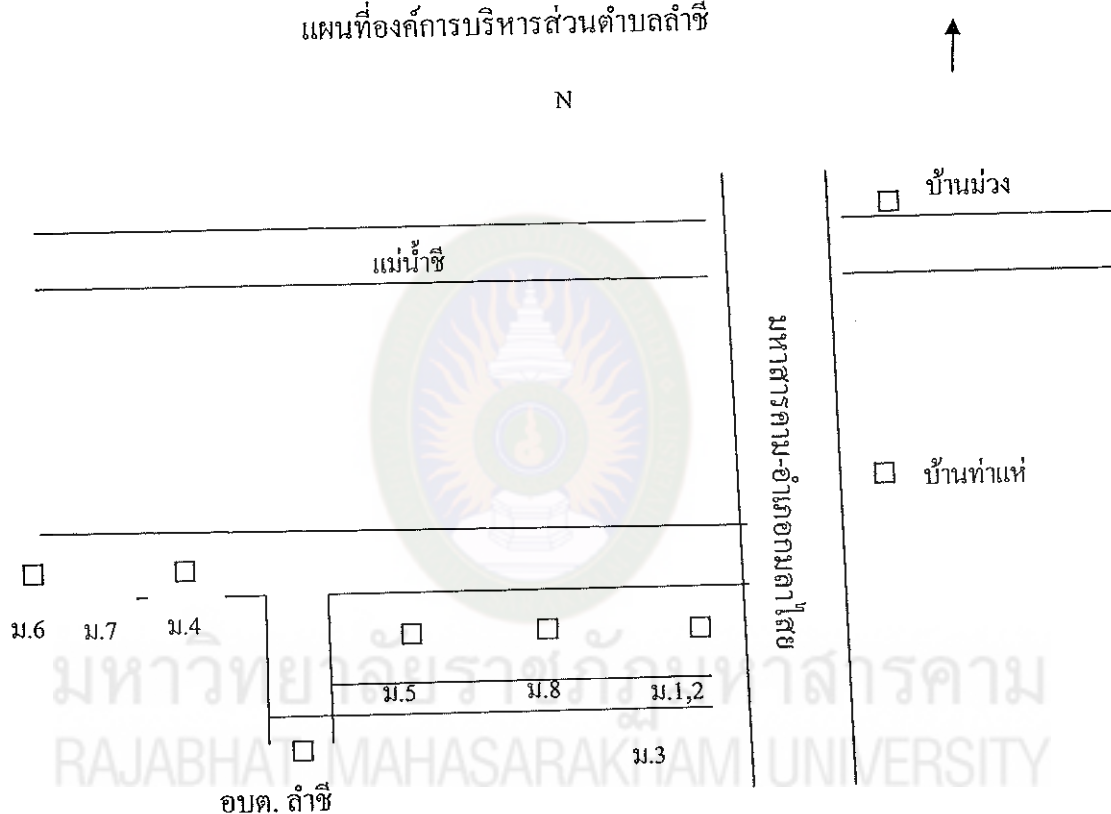
4.2 พื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลลำชี มีพื้นที่ 20,630 ไร่ หรือประมาณ 44 ตารางกิโลเมตร

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน ได้แก่

1. บ้านโนนแดง หมู่ที่ 1	5. บ้านวังยาง หมู่ที่ 5
2. บ้านโนนแดง หมู่ที่ 2	6. บ้านท่าเยี่ยม หมู่ที่ 6
3. บ้านกุดเชือก หมู่ที่ 3	7. บ้านหนองคล้า หมู่ที่ 7
4. บ้านหนองหวาย หมู่ที่ 4	8. บ้านสะคำศรี หมู่ที่ 8

แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำชี

แผนภาพที่ 3 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำชี

4.3 สภาพภูมิประเทศ

องค์การบริหารส่วนตำบลลำชี มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความสูงเฉลี่ย 140 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มใช้ทำนา อยู่ในเขตชลประทาน และพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า 3 แห่ง จากพื้นที่ทั้งหมด 20,630 ไร่ แบ่งเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

4.3.1 เขตทำนา	16,145	ไร่
4.3.2 เขตปลูกไม้ผล/พืชผัก	954	ไร่
4.3.3 เขตชุมชนชนบท	582	ไร่
4.3.4 เขตชุ่มน้ำ	634	ไร่
4.3.5 เขตแหล่งน้ำ	2,315	ไร่

4.4 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลลำชี

- 4.4.1 ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนเมษายน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทะเลจีนใต้
- 4.4.2 ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมถึงต้นเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดเอาความชื้นจากทะเลอันดามันทำให้เกิดฝนตกชุก
- 4.4.3 ฤดูหนาว เริ่มในช่วงกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

4.5 จำนวนประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลลำชี มีจำนวนครัวเรือน 881 ครัวเรือน

4.5.1 จำนวนประชากรทั้งหมด 3,658 คน แยกเป็นชาย 1,819 คน หญิง 1,839 คน

4.5.2 มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 84 คน/ตารางกิโลเมตร

4.5.3 มีความหนาแน่นของบ้านต่อพื้นที่เฉลี่ย 20 หลังคา/ตาราง

กิโลเมตร

4.6 สภาพทางเศรษฐกิจ

4.6.1 อาชีพ

1) อาชีพหลัก ได้แก่การทำนา จำนวน 16,145 ไร่

2) อาชีพรองได้แก่

2.1) ปลูกไม้ผลพืชผัก 954 ไร่

2.2) เลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค กระบือ และสุกรเลี้ยงเพื่อจำหน่าย ส่วนสัตว์

ปีก ได้แก่ เป็ด ไก่เลี้ยงเพื่อบริโภคและจำหน่าย

2.3) ประมง เกษตรกรเลี้ยงปลาตลอดทั้งปี โดยเลี้ยงแบบปล่อยตามธรรมชาติตามทุ่งนา ส่วนใหญ่เป็นปลากินพืช ได้แก่ปลานิล ปลาไน

4.6.2 หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี

1) ปั่นน้ำมัน	1	แห่ง
2) โรงสี	12	แห่ง
3) ร้านรับซื้อข้าวเปลือก	3	แห่ง
4) ร้านซ่อมรถจักรยานยนต์	6	แห่ง

4.7 สภาพทางสังคม

4.7.1 สภาพทางการศึกษา

1) โรงเรียนประถมศึกษา		3	แห่ง
1.1) โรงเรียนโนนแดงราษฎร์ประสิทธิ์		ตั้งอยู่	หมู่ที่ 2
1.2) โรงเรียนวิงยางวิทยาคาร		ตั้งอยู่	หมู่ที่ 5
1.3) โรงเรียนท่าเยี่ยมหนองคล้าประชาส่งเสริม		ตั้งอยู่	หมู่ที่ 6
2) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1	แห่ง	
3) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	8	แห่ง	
4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4	แห่ง	

4.7.2 สถาบันและองค์การทางศาสนา

1) วัด	10	แห่ง
2) โบสถ์	1	แห่ง
3) วิหาร	1	แห่ง

4.8 การสาธารณสุข

4.8.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง

1) ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 บ้านโนนแดง

2) ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 บ้านท่าเยี่ยม

4.8.2 อัตราการมีและการใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100 เปอร์เซนต์

4.9 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

4.9.1 ศูนย์อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อบต.ลำชี 1 ศูนย์

4.9.2 หน่วยกู้ชีพ อบต.ลำชี 1 หน่วย

4.9.3 หน่วยกู้ภัย อบต.ลำชี

1 หน่วย

4.10 การบริการขั้นพื้นฐาน

4.10.1 สถานที่ราชการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี

1) ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5
2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1,6
3) โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2,5,6

4.10.2 การโทรคมนาคม

1) ที่ทำการไปรษณีย์	1 แห่ง
2) โทรศัพท์สาธารณะ	10 แห่ง

4.10.3 การไฟฟ้า

องค์การบริหารส่วนตำบลลำชีมีกระแสไฟฟ้าครบทั้ง 8 หมู่บ้าน ครอบคลุมครัวเรือน 874 ครัวเรือน รวมทั้งได้ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ให้กับเกษตรกรเพื่อใช้กระแสไฟในการประกอบอาชีพบางอย่าง ได้อย่างสะดวกสบาย

4.11 แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ

4.11.1 ลำน้ำ 1 สาย คือ แม่น้ำชี

4.11.2 ลำห้วย บึง และหนองอื่นๆ 25 แห่ง ได้แก่

1) ห้วยวังเชื่อม	หมู่ที่ 1	14) กุดชวย	หมู่ที่ 1
2) หนองลิ้ม	หมู่ที่ 2	15) หนองบึงน้อย	หมู่ที่ 2
3) หนองหอไทร	หมู่ที่ 2	16) กุดน้ำใส	หมู่ที่ 2
4) หนองอุ้มคล้า	หมู่ที่ 2	17) บึงโจ๊ะ	หมู่ที่ 2
5) กุดก้อม	หมู่ที่ 3	18) หนองเลิงเปลือย	หมู่ที่ 3
6) หนองกุดเชื่อม	หมู่ที่ 3	19) หนองบักอาน	หมู่ที่ 4
7) หนองปลาตอง	หมู่ที่ 5	20) หนองแสนโคด	หมู่ที่ 5
8) กุดขี้นาค	หมู่ที่ 6	21) หนองฉันทพล	หมู่ที่ 6
9) กุดขี้นาคน้อย	หมู่ที่ 6	22) หนองหญ้าเมสี	หมู่ที่ 6
10) หนองบึงแพ	หมู่ที่ 6	23) หนองเลิง	หมู่ที่ 7
11) หนองเลิงเป็น	หมู่ที่ 8	24) หนองเลิงตะกร้า	หมู่ที่ 8
12) กุดอ้อ	หมู่ที่ 8	25) กุดเป่ง	หมู่ที่ 8
13) หนองสะคำศรี	หมู่ที่ 8		

4.12 ข้อมูลอื่น ๆ

4.12.1 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

- 1) บุงชี บ้านโนนแดง หมู่ที่ 2
- 2) คอนปู่ตาบ้านสะคำศรี หมู่ที่ 8

4.12.2 มวลชนจัดตั้ง

1) ลูกเสือชาวบ้าน	2	รุ่น	จำนวน	300	คน
2) อปพร.	2	รุ่น	จำนวน	96	คน
3) อพป.	1	รุ่น	จำนวน	50	คน

4.13 ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

4.13.1 การรวมกลุ่มของประชาชน

จำนวนกลุ่มทุกประเภท	16	กลุ่ม	แยกเป็น
1) กลุ่มอาชีพ	8	กลุ่ม	
2) กลุ่มออมทรัพย์	8	กลุ่ม	

4.13.2 จุดเด่นของพื้นที่ ที่เอื้อต่อการพัฒนาตำบล

- 1) สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ดินร่วนปนเหนียว เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชทางการเกษตรกรรม อยู่ในเขตชลประทานลำปาว มีแม่น้ำชีไหลผ่าน 1 สาย

4.13.3 ข้อจำกัดในการพัฒนา

- 1) พื้นที่ทำการเกษตรมีจำนวนจำกัด
- 2) พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม เป็นแอ่งมีน้ำท่วมขัง

5. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี

ตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำชี ได้กำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุ คือ ให้มีการส่งเสริม การสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ 2555 ทั้งจากงบประมาณตามข้อบัญญัติงบประมาณ และจากเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ ตลอดจนทั้งการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบุตรหลาน ดังสรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี
ปีงบประมาณ 2555

โครงการ	งบประมาณ	แหล่งงบประมาณ
1.โครงการจ่ายเบี้ยยังชีพ	648 คน /งบ.3,888,000 บาท	อุดหนุนจากกรมฯ
2.โครงการวันผู้สูงอายุ	100,000 บาท	อบต.
3.โครงการบ้านท้องถิ่นไทยเทิดไท้องค์ราชัน	100,000 บาท	อบต.
4.โครงการฝึกอบรมอาชีพผู้สูงอายุหลักสูตรระยะสั้น	20 กลุ่ม/กลุ่มละ 10,000 บาท	พมจ.กาฬสินธุ์
5.โครงการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ	5 หลัง/หลังละ 10,000 บาท	พมจ.กาฬสินธุ์
6.โครงการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ	100,000 บาท	อบต.อุดหนุนกองทุนสุขภาพฯ
7.โครงการครอบครัวอบอุ่น	10,000 บาท	อบต./พมจ.กาฬสินธุ์
8.โครงการอบรมระดมธรรม	30,000 บาท	อบต.
9.อุดหนุนกองทุนสุขภาพฯ	80,000 บาท	อบต.
10.อุดหนุนศูนย์สาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้าน	80,000 บาท	อบต.

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี อำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กัลยาณี ทองสว่าง (2546 : 55) ได้ศึกษา ถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเพศมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

นันทิญา อังกินันท์ (2547 : 87-88) ได้วิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูง 4 ด้าน

คือ ด้านสังคม ด้านศาสนา ด้านสาธารณสุข ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ

อุไรรัตน์ ทองคำชื่นวิวัฒน์และปัญญา ชีระวิทย์เลิศ (2549 : 181-186) ได้วิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนบริเวณคลองลาดพร้าว ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดในภาพรวมในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในภาพรวมคุณภาพชีวิตของประชาชนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ด้านสุขภาพ ในภาพรวมคุณภาพชีวิตของประชาชนอยู่ในระดับค่อนข้างดี ด้านชีวิตการทำงาน ในภาพรวมคุณภาพชีวิตของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการใช้สันทนาการ ด้านชีวิตครอบครัว ด้านชีวิตชุมชน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในภาพรวมคุณภาพชีวิตของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

กิติพงษ์ เร่งถนอมทรัพย์ (2550 : 68-69) ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลยางหนึ่ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลยางหนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลยางหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนและเป็นผู้ที่มีได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ และกลุ่มที่สัมภาษณ์มักจะให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมกิจกรรมและเป็นตัวแทนของชุมชนต่างๆ ในการที่จะเข้าไปดูแลสวัสดิการผู้สูงอายุ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้รับจึงได้จากผู้ที่มีบทบาททางการกำกับดูแล เรียกร้องความเป็นธรรมให้กับผู้สูงอายุเป็นส่วนมาก ปัจจุบันนโยบายคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลยางหนึ่ง ได้ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก รวมทั้งให้ความสนใจทางด้านสุขภาพของประชาชน โดยมีนโยบายให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายอยู่ตลอด ประกอบกับ พรบ. แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจผู้ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ท้องถิ่นดูแลผู้สูงอายุและกระจายเม็ดเงินให้ท้องถิ่น เพื่อให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุอีกด้วย ฉะนั้น การจัดบริการสวัสดิการสังคม ในเขตเทศบาลตำบลยางหนึ่งได้มุ่งเป้าประสงค์ไปที่การให้บริการและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก ฉะนั้น การจัดบริการสวัสดิการสังคมดังกล่าวจึงเป็นเรื่องใหม่ต่อความรู้สึกและความคิดของประชาชนที่มีต่อเทศบาล

มธุระสดี ดิสาอะ (2551 : 51) ได้ทำการศึกษา เรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบลตานาปะเต๊ะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตตำบลตานาปะเต๊ะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 28.21 และเมื่อพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นรายด้าน

พบว่ามึระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลางและระดับดี โดยมีระดับคุณภาพชีวิตในด้าน การสนับสนุนทางสังคมสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ย 6.85 รองลงมาคือมาด้านความมั่นคงและอดทน ต่อชีวิตมีค่าเฉลี่ย 6.10 ด้านความสามารถในการดูแลตนเอง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 5.48 ด้านความ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในชีวิตมีค่าเฉลี่ย 4.39 ด้านการมีความสุขในการดำเนินชีวิตมี ค่าเฉลี่ย 3.15 และด้านที่เห็นว่ามึระดับคุณภาพต่ำที่สุดคือด้านการใช้ระบบบริการสุขภาพ คือ มีค่าเฉลี่ย 2.23

อนันต์ นิลเลิศ (2551 : 103) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาการจัด สวัสดิการสังคมและคุณภาพชีวิตกรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก เรื่อง ท่านพอใจจะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น เพียงใด มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ 4.48 รองลงมา คือ เรื่อง ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารท ที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวันมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.84

มณฑนา จริยรัตน์ไพศาล และอรอนงค์ แจ่มผล (2551 : 72) ได้ศึกษา ปัญหา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการ ค้ำครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ รองลงมาคือ ด้านการบริการผู้สูงอายุ ด้านการประมวล และพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและด้านการบริหารการดำเนินการด้านผู้สูงอายุ

พิกุลทอง อันแปลง (2552 : 79) ได้ศึกษา สภาพปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุใน ชุมชนบึงฉิมทัศน์ 2 เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนบึงฉิมทัศน์ 2 เทศบาลเมือง มหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สภาพปัญหาเศรษฐกิจ สภาพปัญหาสุขภาพจิต สุขภาพปัญหาสุขภาพกาย สภาพปัญหา และบทบาททางด้านสังคม สภาพปัญหาสภาพแวดล้อม และสภาพปัญหาการปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวัน

ธีรศักดิ์ สวัสดิ์ (2553 : 93) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์กรบริหารส่วนตำบลท้ายทุ่ง อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษาพบว่า

ในภาพรวมผู้สูงอายุทุกรายมีความเสื่อมถอยทางด้านร่างกาย ปัญหาด้านการออกกำลังกาย การได้รับการรักษา และการได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีบทบาททางสังคมมากนัก อาศัยอยู่ตามลำพังกับคู่สมรส บางรายอาศัยอยู่กับหลานเพียงตามลำพัง บางรายอาศัยอยู่ตามลำพังเพียงคนเดียวเนื่องจากคู่สมรสเสียชีวิต โดยไม่มีบุตรหลานดูแล ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัย และที่ดินเป็นของตนเอง จะมีผู้สูงอายุบางรายที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง แต่ปลูกสร้างอยู่บนที่ดินของญาติพี่น้อง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ควรจะมีการให้ความรู้การป้องกันดูแลเบื้องต้น จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุอยู่ร่วมกับครอบครัวอย่างมีความสุข ควรมีการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ

สิริลักษณ์ ชวลา (2553 : 65) ได้ทำการศึกษา เรื่องการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของเทศบาลคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลคลองขลุง อยู่ในระดับน้อย โดยมีการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุมากที่สุด และด้านที่ไม่มีการจัดบริการใดๆ ให้แก่ผู้สูงอายุ คือ การจัดสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ภาพรวมของปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลคลองขลุง พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ งบประมาณมีจำกัด และปัญหาการนำเงินไปใช้เพื่อการส่งเสริมในด้านสวัสดิการต่างๆยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน

จตุพล เจริญธัญญากร (2554 : 68) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ และด้านการสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ยดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสวัสดิการสังคมและด้านการส่งเสริมอาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำชี อำเภอน้อย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยได้นำแนวคิดของ เอสเคป (ESCAP, 1990 : 9-12 ; อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ทองคำชื่นวิวัฒน์และปัญญาธีระวิทย์เลิศ, 2549 : 17-18) และยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำชี มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสังคมและด้านสภาพแวดล้อม